

Олександр М. Фесенко

Полтавський державний аграрний університет
ORCID: 0009-0002-8954-9229

Дмитро О. Пилипенко

Полтавський державний аграрний університет
ORCID: 0009-0007-8906-3911

Євгеній В. Білокіз

Полтавський державний аграрний університет
ORCID: 0009-0007-2310-0687

Володимир В. Яровенко

Одеський державний аграрний університет
ORCID: 0009-0009-1585-6796

АДАПТАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЧЕРЕЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ

У статті досліджено теоретичні та практичні аспекти адаптації системи управління підприємством через використання соціально-економічних інструментів в умовах сучасної нестабільності, цифрової трансформації та посилення конкурентного середовища. Обґрунтовано, що традиційні управлінські підходи не завжди забезпечують необхідний рівень гнучкості та здатності підприємств до оперативного реагування на зміни зовнішнього середовища, що актуалізує пошук нових механізмів управління, орієнтованих на розвиток людського капіталу, підвищення мотивації персоналу та формування адаптивної організаційної культури. У межах дослідження проведено анкетне опитування 32 працівників різних категорій персоналу з метою визначення ролі соціально-економічних інструментів у системі управління підприємством. Встановлено, що найбільш поширеними інструментами є навчання та підвищення кваліфікації персоналу, преміювання за результати праці, матеріальне стимулювання, а також соціальні заходи. Доведено, що ключовими чинниками впливу на продуктивність праці залишаються рівень заробітної плати, умови праці, міжособистісні відносини в колективі, можливості професійного розвитку та якість управлінської взаємодії. Результати дослідження підтвердили значну роль соціально-економічних інструментів у забезпеченні ефективності управління підприємством. Переважна більшість респондентів вважає їх важливим фактором досягнення стратегічних цілей, що свідчить про необхідність подальшого вдосконалення систем мотивації, комунікації, розвитку персоналу та соціального забезпечення працівників. Запропоновано розглядати адаптацію системи управління підприємством як комплексний процес інтеграції економічних, соціальних та організаційних механізмів, спрямованих на підвищення стійкості, результативності та конкурентоспроможності

підприємства. Практична значущість отриманих результатів полягає у можливості їх використання керівниками підприємств для вдосконалення управлінських систем, формування ефективної кадрової політики та впровадження адаптивних механізмів розвитку в умовах динамічного зовнішнього середовища.

Ключові слова: адаптація системи управління, соціально-економічні інструменти, управління підприємством, мотивація персоналу, людський капітал, соціальна відповідальність, ефективність управління, розвиток підприємства.